

En ny og moderne
kommunelov –
kort oversikt over de
viktigste endringsforslagene

«Den nye kommuneloven legger grunnlaget for at kommunene også i fremtiden skal kunne levere gode tjenester til innbyggerne sine».

«Vi legger fram en moderne kommunelov. Kommuneloven skal leses og forstås av folkevalgte, ansatte og innbyggere. Det er derfor svært viktig at loven er moderne og tilgjengelig»

(Kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland)

Kommunalt selvstyre. Foreslår å lovfeste det kommunale selvstyret og enkelte prinsipper for nasjonale myndigheters forhold til kommunene.

Folkevalgte organer. Reglene blir tydeligere og forenklet. Kommunene kan bare opprette folkevalgte organer som er omtalt i loven. Alle folkevalgte organer, med unntak av kommunerådet, skal følge hovedregelen om åpne møter. Folkevalgte organer får en utvidet innsynsrett i kommunale saksdokumenter.

- Kommunestyre
- Formannskap
- Utvalg og kommunestyrekomiteer
- Andre folkevalgte organer (kontrollutvalg og partssammensatt utvalg)

Administrasjonen. Lederen for administrasjonen kalles *kommunedirektør* i loven. Tydeliggjøring av ansvaret og myndigheten som kommunedirektøren har.

- Departementet vil ikke følge opp utvalgets forslag om å lovfeste kommunedirektør som en obligatorisk tittel på lederen av administrasjonen.
- Departementet vil likevel peke på de hensynene som ligger til grunn for utvalgets forslag, og oppfordre kommunene om å bruke den kjønnsnøytrale tittelen som loven selv bruker på denne stillingen.
- Kommunedirektøren skal ha ansvar og myndighet for de enkelte ansettelsene og de løpende personalsakene.

Suspensjon og fratakelse av verv. Foreslår å gi kommunestyret adgang til å suspendere en *ordfører* som er tiltalt for forhold som kan straffes med fengsel i 3 år eller mer. Krav om 2/3-flertall i kommunestyret. Foreslår også en snever adgang for kommunestyret til å frata *ordføreren* dette vervet dersom hun eller han er uskikket. Krav om 90 %-flertall i kommunestyret. Vedtakene kan påklages til departementet. Klageretten er en rettssikkerhetsgaranti.

Velferdsgoder. Foreslår en plikt for kommunene til å sørge for regler som sikrer folkevalgte ulike typer permisjon, for eksempel foreldrepermisjon. De skal også sørge for at de folkevalgte får samme rett til sykepenger og ytelser ved yrkesskade som ansatte i kommunen. Rettighetene gjelder folkevalgte med vervet som hovedbeskjeftigelse.

Interkommunale samarbeid. Forslag om å oppheve den såkalte § 27-modellen. I stedet innføres *kommunale oppgavefellesskap* og *interkommunale politiske råd* som nye interkommunale samarbeidsmodeller.

Økonomiforvaltning. Kommunenes ansvar for å ivareta egen økonomi og handlingsrom på lang sikt tydeliggjøres i loven. Forslag om å gi kommunestyret plikt til å fastsette finansielle måltall (lokale handlingsregler). Kravet til minimumsavdrag på lån økes. Lovfesting av regler for beregning av selvkost.

Statlig tilsyn. Forslag om at kommunene får partsrettigheter i alle faser av et tilsyn. Fylkesmannen får en tydeligere rolle i å følge opp og ha dialog med kommunene. Det legges også opp til en sterkere samordning mellom det statlige tilsynet og kommunenes egenkontroll.

Styring og kontroll. Forslag om at kommunestyrene må vedta en eierskapsmelding. Eierskapsmeldingen skal gi oversikt over de kommunale selskapene kommunen selv eier, kommunens prinsipper for eierstyring og kommunens formål med eierskapet. Forslag om utvidet innsyns- og undersøkelsesrett for kontrollutvalget og revisjonen i private virksomheter som utfører oppgaver for kommunen. Innsynsretten skal kunne brukes til å kontrollere at kontrakten med den private virksomheten blir oppfylt. Forslag om at regnskapsrevisor får en utvidet plikt til å undersøke om økonomiforvaltningen følger lover og regler

Foreløpige kommentarer fra KS

- Styrker det kommunale selvstyret, også overfor det statlige tilsynet
- Gir fortsatt stor organisasjonsfrihet
- Skaper tydeligere skille mellom politikk og administrasjon
- Vektlegger den langsiktige økonomiske handlefriheten i større grad
- Har en ryddigere struktur på interkommunalt samarbeid
- Styrker kommunenes mulighet til å sikre etterlevelse av lover, forskrifter og vedtak
- Den nye kommuneloven har en mer systematisk oppbygging, et klart språk og rommer flere oppgaver og temaer som er viktige for kommuner og fylkeskommuner

Noe gjenstår

- Lovforslaget ser ut til å sikre de folkevalgtes rettigheter på en bedre måte. Men det regulerer ikke den enkelte folkevalgtes forhold til NAV, og gir ikke kommunen og fylkeskommunen rett til refusjon ved sykdom.
- KS støtter hovedgrepet med å lovregulere hva som er folkevalgte organer og hvem som skal være folkevalgte etter loven, men mener medvirkningsordninger bør lovreguleres som innbyggerdeltakelse og ikke som folkevalgte organer.